

Nieuwsbrief STONE

Steenuilenvoerleg Nederland

december 2020

Uilen 10 komt eraan!

Naar verwachting in derde week van 2021* valt **Uilen 10** op de deurmat van begunstigers en abonnees. Ook dit keer boordevol schitterende foto's en boeiende verhalen. Onderstaand een korte samenvatting van de inhoud.

Bent u nog geen begunstiger van STONE, of hebt u nog geen abonnement? Het is nog niet te laat! Als u nog **dit jaar begunstiger** wordt, ontvangt u Uilen 10 gratis. Wilt u een abonnement, stuur dan een e-mail naar uilen@steenuil.nl.

*Als de nieuwe coronamaatregelen tenminste niet voor vertraging zorgen.

Kerkuil

Twee artikelen over de kerkuil. De eerste van de hand van Johan de Jong over de aantalsontwikkeling sinds de jaren 70. Er is mogelijk geen andere soort die zo'n enorme comeback heeft gemaakt: van zo'n 100 broedparen aan het eind van de jaren 70 naar 3.853 in 2019. Een onwaarschijnlijk succes. De auteur neemt u mee naar het hoe en waarom van deze 'explosie'.

Het tweede artikel - door Bernice Goffin, Mark Hessels en Mary Mombarg - belicht de prooiaanvoer en enkele bijzondere gedragsaspecten bij het paartje Winterswijkse kerkuilen dat in 2020 gevolgd werd met de camera's van Beleef de Lente. Enkele prikkelende feitjes: in 36 dagen tijd keerde het vrouwtje de eieren

maar liefst 4.500 keer, gemiddeld meer dan vijf keer per uur. En door het vrouwtje en haar kroost werden vanaf de eerste overdracht door het mannetje op 7 april 378 woelmuizen, 203 spitsmuizen en 94 bosmuizen verorberd. Werkelijk onverzadigbaar waren ze!

Broedbiologie en menukeuze bij bosuilen

Renée Demmenie zet de gegevens van zes jaar meekijken in een bosuilenkast bij Beleef de Lente op een rij. Dat levert een schat aan gegevens op. Zo blijkt dat er gemiddeld 62 uur verstrijkt voordat een bosuilenvrouw een tweede ei legt en duurt het vanaf de leg zo'n dertig dagen voor het eerste ei uitkomt. Voordat nummer twee zich meldt gaan er een kleine 37 uur voorbij.

Vangen kerkuilen vooral veldmuizen voor hun kroost, jonge bosuilen worden voor een belangrijk deel gevoerd met bosmuizen. En hoe meer muizen er gevangen worden, hoe minder vogels een voortijdig levenseinde vinden. En ook: hoe meer muizen, hoe vroeger het eerste ei gelegd wordt.

Velduilen: bescherming tegen de klippen op.

2019 was een superjaar voor velduilen als gevolg van torenhoge

aantallen veldmuizen. In een deel van Zuidwest-Friesland alleen al werden 28 territoria vastgesteld. Van 23 werd het nest gevonden, bijna allemaal in intensief gebruikt boerenland. Ondanks beschermingswerkzaamheden brachten slechts 8 paren jongen groot. Oorzaken lagen in landwerkzaamheden in combinatie met predatie. Onderzoekster Lydia Barkema noemt broeden in cultuurland dan ook een ecologische val voor velduil. Desondanks werden er 45 jonge velduilen aan de populatie toegevoegd, een gemiddelde van 5,6 per succesvol broedpaar.

Bosuilen en steenuilen

Bosuilen wonen in het bos en steenuilen tussen het steen (erven) en waar er veel van de een voorkomen, vind je er minder van de ander. Dat dat niet altijd zo is, laat het onderzoek van Mark Hessels en Ronald van Harxen in Winterswijk zien. Drie jaar achtereen inventariseerden zij aansluitende delen van de gemeente op het voorkomen van beide soorten. Met verrassende resultaten. Zo blijken steenuilen minder 'bang' van bosuilen dan vaak gedacht. Omdat beide soorten ook in de jaren 80 zijn onderzocht (door de Vogelwerkgroep Zuidoost-Achterhoek) kunnen de auteurs een vergelijking maken met 40 jaar geleden. Bosuilen hebben zich op 'hoog niveau' gehandhaafd, maar - opmerkelijk - steenuilen namen toe.

Oehoe blijft toenemen

De oehoe lijkt een loopje te nemen met de voorspelling van het maximum aantal broedparen: nog steeds neemt ieder jaar hun aantal toe. Oehoe-onderzoeker Gejo Wassink kreeg in 2020 informatie over maar liefst 46 paartjes, tegenover 39 in 2019 en 30 in 2018. Nagenoeg alle territoria werden in de oostelijke helft van het land vastgesteld, maar de uitzondering vormde een broedpaar in Noord-Holland. Ten minste een van de twee vogels daar was een ontsnapte of vrijgelaten vogel.

Met gemiddeld 2,2 jongen bij 29 nesten, scoorde 2020 wat lager dan andere jaren (2019 bijv. 2,9). Met wat geluk echter ruim voldoende nieuwe aanwas om in 2021 de grens van 50 broedparen te passeren. Wie had dat ooit gedacht toen eind jaren 90 de eerste broedgevallen in Zuid-Limburg werden vastgesteld.

Steenuilendames onder de loep

De oudste dame werd minstens vijftien kalenderjaren oud, de gemiddelde dispersieafstand van nestjonge vrouwtjes bedroeg bijna tien kilometer, die van mannetjes slechts een kwart daarvan en het meest succesvolle vrouwtje slaagde erin om in zes jaar tijd maar liefst 29 jongen op de wereld te zetten, een gemiddelde van 4,8 per jaar. Zo maar wat feitjes uit 35 jaar onderzoek naar de dames (en heren) in de steenuilenpopulatie rond Winterswijk.

Ronald van Harxen en Pascal Stroeken bespreken in een zevental artikelen de resultaten. Over supermoeders, kinderloze echtparen, frisgroene blaadjes en grand old ladies. Is het echt oost west thuis best, of is het gras bij de burens toch groener? Over uilen die het niet braaf volgens het boekje doen. Maar ook: de meeste vrouwen doen het slechts één keer.

Voor meer informatie over de Steenuil:
WWW.STEENUIL.NL

Email: **STONE@STEENUIL.NL** telefoon: **0610292877**

Klik [hier](#) als u de nieuwsbrief niet meer wenst te ontvangen